

Jelentésben emelték ki az EU makroregionális stratégiáinak előnyeit

EZEK AZ INDULÓ PLATFORMOK SEGÍTSÉGET NYÚJTHATNAK A RÉGIÓKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉSEKNEK ÁTHIDALNI A NEHÉZSÉGEKET

Az országoknak együttműködést kell kialakítaniuk az olyan határokon átívelő globális kihívások kezelésére, mint az éghajlatváltozás, a gazdasági versenyképesség és a szennyezés. A Bizottság egyik frissen közzétett jelentése szerint az EU makroregionális stratégiái (MRS) segíthetnek több országra kiterjedő megoldást találni az ilyen és ehhez hasonló kihívásokra és megerősíteni a politikai együttműködést. A jelentés azt állítja továbbá, hogy a makroregionális stratégiák teljes potenciálja még nincs teljesen kiaknázva, ezért meghatározza, hogyan lehetne ezt megvalósítani.

A makroregionális stratégiák keretét biztosítanak az országok számára a szomszédaikkal fennálló kapcsolataik megerősítéséhez, hogy a mindannyiukat érintő határon átívelő kérdésekre összpontosíthassanak. A koncepció

lényege nem egy újabb politikai vagy finanszírozási szint létrehozása, hanem a meglévő programok és mechanizmusok által támogatható fellépések ösztönzése. Számos fellépésnek lendületre van szüksége ahhoz, hogy hatékony legyen, és előnyére válhat a szorosabb regionális koordináció. A makroregionális stratégiák nyitva állnak az Unión kívüli országok előtt is, ezért jelentős szerepet tölthetnek be az EU külső határain átnyúló kapcsolatok megerősítésében. Ily módon a makroregionális stratégiák hozzájárulnak a kohéziós politika együttműködési szempontjainak érvényesüléséhez.

A 2009-ben indított első makroregionális stratégia a Balti-Tenger térségére összpontosít (EUSBSR). Azóta három további makroregionális stratégiát dolgoztak ki: a Duna régióra vonatkozó uniós stratégiát (EUSDR) 2011-ben, az adriai- és jón tengeri régióra vonatkozó uniós stratégiát (EUSAIR) 2014-ben és az Alpok-regióra vonatkozó uniós stratégiát (EUSALP) 2015-ben. A stratégiák jelenleg összesen 19 uniós és nyolc Unión kívüli országra terjednek ki. Végrehajtásuk javítása és a határon átnyúló kérdések kezelése érdekében a stratégiákat összehangba hozták a szélesebb hatáskörű uniós szakpolitikákkal.

< Corina Crețu, az Európai Bizottság regionális politikáért felelős tagja 2016 novemberében Svédországba utazott, hogy részt vegyen a balti-tengeri régióra vonatkozó uniós stratégia 7. stratégiai fórumán.

Eredmények

A jelentésből kiderül, hogy a makroregionális stratégiák megnövelték a területi együttműködés és a területi kohézió, valamint azok hozzáadott értékének ismertségét, illetve nagyobb érdeklődést keltettek irántuk, és már a gyakorlatban is érzékelhető kedvező hatásuk. A stratégiák bizonyos szakpolitikai területeken erősítették az együttműködést (lásd pl. a Duna hajózhatóságának főtvétét és a balti energiapiacok összekapcsolási tervét), illetve bizonyos esetekben politikai hátszelet is biztosítottak. A Balti-tenger térségében például hozzájárultak ahhoz, hogy a regionális fontossággal bíró témákat ismét politikai napirendre tűzték, ezek közé tartozott a kultúrával foglalkozó magas szintű találkozó 2008 óta első ízben történő megszervezése 2015-ben.

A makroregionális stratégiák emellett hozzájárulnak a meglévő együttműködési mechanizmusok javításához, a létező regionális struktúrák, valamint az uniós tagállamok és Unión kívüli szomszédai közötti együttműködés fokozásához, közelebb hozva ezáltal az Unión kívüli országokat az EU-hoz. A Duna régióban például a Duna Finanszírozási Párbeszéd létrejötte révén megerősödött a nemzetközi szervezetekkel folytatott párbeszéd és együttműködés. Az első Unión kívüli államot is bevonó európai területi együttműködési csoportosulás révén (Magyarország–Ukrajna) regionális partnerségek nyertek megerősítést, egy együttműködési program létrehozása pedig lehetővé tette Moldova számára, hogy részt vegyen a stratégiában.

A stratégiák emellett megkönnyítették a regionális szintű új hálózatok kialakulását, illetve hozzájárultak a meglévő hálózatok hatékonyságának növeléséhez (pl. a balti-tengeri halászati fórum), és lendületet adtak új makroregionális projektek elindulásához és a meglévők meghosszabbításához. Ezenfelül ösztönözték az integrált és több ágazatot átfogó megközelítés alkalmazását, és elősegítették a különböző szintű (uniós, nemzeti, regionális és helyi) szereplők közötti együttműködés és koordináció fokozását.

A stratégiák főbb eredményeit a cikk alábbi, az egyes stratégiáknak szentelt részében foglaltuk össze.

Hatékonyabb együttműködés

A jelentés kiemeli továbbá azokat a kérdéseket, amelyekre a négy makroregionális stratégiának megoldást kell találnia – ezen a listán előkelő helyen szerepel a környezet védelme. A balti-tengeri, a dunai, illetve az adriai és jón-tengeri régióknak fokoznia kell az együttműködésre irányuló erőfeszítéseit ahhoz, hogy hatékony

védelmet tudjon nyújtani a tengeri környezet számára. Emellett számos régió húzhatja hasznát az energetika és a közlekedés területén fennálló összeköttetések fejlesztéséből. Az adriai- és jón-tengeri térségben elhelyezkedő országoknak ezenfelül szükségük van olyan politikák kidolgozására, amelyek lehetővé teszik a jelentős mértékű menekült- és migránsválság összehangolt és pragmatikus kezelését.

A jelentés megállapítja, hogy a makroregionális stratégiák végrehajtása terén szükség van a kommunikáció javítására. Ez megnyilvánulhat például abban, hogy a projektpartnerek segítséget kapnak az adott feladatra megfelelő emberek felkutatásához, vagy abban, hogy a nemzeti koordinátorokat tájékoztatják a projektek eredményeiről. A jelentés szerint szükség lenne továbbá arra, hogy a nemzeti minisztériumok erőteljesebben elkötelezzék magukat a makroregionális stratégiák célkitűzéseinek elérése iránt, illetve hogy szorosabb együttműködés valósuljon meg az irányítócsoporthoz és az európai strukturális és beruházási alapok vagy egyéb eszközök által támogatott programok irányító hatóságai között. Mivel a stratégiák nem rendelkeznek saját költségvetéssel, jobban össze kell hangolniuk a rendelkezésre álló finanszírozási források felhasználását. Végül pedig a stratégiákban rejlő potenciál alaposabb kiaknázása érdekében teljesen fel kell tárni és ki kell használni a makroregionális stratégiák és a kohéziós politika közötti kapcsolatokat.

Ez az első olyan eredményjelentés, amely együtt tárgyalja az összes makroregionális stratégiát, és a Bizottság tervei szerint a jövőben két évente tesznek majd közzé ehhez hasonló nyomon követési jelentéseket. ■

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<http://europa.eu/!gG38wx>

< A Costa Concordia 2012-es balesetét követően létrehozott DiveSMART Baltic projekt célja, hogy felkészítse a búvárokat a balti-tengeri esetleges balesetek esetén megvalósítandó együttműködésre. Az együttműködés, valamint az eljárások és a merülési készségek közös megértése révén jól felépített és tartós kutató és mentőakciók hajthatók végre a Balti-tengeren, amely így biztonságosabb színterévé válik az utazásnak, az életnek és a munkának.

“ A Balti-tenger összeköt bennünket. Ugyanakkor kihívásokat tár elénk. [...] Egyéni és nemzeti szintű együttműködést kell megvalósítanunk ahhoz, hogy e közös kihívásokra közös válaszokat találjunk [...]. Az EUSBSR nagy fontossággal bíró keretet nyújt a Balti-tenger megmentésére irányuló halaszthatatlan tennivalóink elvégzéséhez. Az a stratégia azonban, amely csak papíron él, nem elég jó. Meg kell valósítani, amihez pedig emberekre van szükség. ”

Őfelsége Viktória svéd koronahercegnő
Az EUSBSR 2015. június 15–16-án Jürmalában
megrendezett 6. éves fórumán

A BALTI-TENGERI RÉGIÓRA VONATKOZÓ UNIÓS STRATÉGIA (EUSBSR)

Az EUSBSR 2009-es elindítása óta egyre növekvő várakozások övezik a stratégia teljesítményét, az első makroregionális stratégia lévén „rá szegeződik minden tekintet”. A stratégia hét éves működése alatt számos eredményt ért el. Ezek magukban foglalják egyebek mellett az új, szilárd hálózatok létrehozását, valamint a meglévő hálózatok hatékonyságának és eredményesebb használatának növelését; új makroregionális hatáskörű projektek elindítását és a korábbiak meghosszabbítását; a többszintű irányítás és a több ágazatot átfogó együttműködés elősegítését.

Az EUSBSR hozzájárult emellett a szakpolitikák formálásához és fejlesztéséhez (többek között az energetika, a navigáció, a környezetvédelem és az éghajlatváltozás terén), a régión belüli különböző együttműködési keretek közötti szinergiák és komplementaritás megerősítéséhez, valamint az összes szinten – országokon belül és országok között egyaránt – megvalósuló együttműködés és koordináció fokozásához.

PÉLDÁK

- › A Balti-tenger vizének minősége javuló tendenciát mutat, a tápanyag-beáramlást pedig csökkentették olyan projektek végrehajtása révén, mint például a PRESTO és az IWAMA (interaktív vízgazdálkodás);
- › A vállalatok és a diákok közötti szorosabb együttműködés – amelyet a balti-tengeri képzési programhoz hasonló projektek segítettek elő – ösztönzőleg hatott a balti-tengeri régióban a vállalkozásfejlesztésre és -integrációra.
- › A hajózás biztonsága és a balesetmegelőzés javuló tendenciát mutat a Balti-tengeren, köszönhetően az olyan projektek végrehajtásának, mint a Hatékony, biztonságos és fenntartható tengeri forgalom (EfficienSea) és az annak nyomán követésre indított EfficienSea2 projekt, amelyek középpontjában az e-navigációs infrastruktúrák és szolgáltatások fejlesztése és tesztelése áll.

“*Napjainkban a Duna az együttműködés szimbólumává vált. Ez részben a Dunára vonatkozó stratégia érdeme, amely összeköti a folyó vízgyűjtő területén elhelyezkedő országokat, teret biztosítva a régi és új tagállamok, valamint az Európai Unió potenciális új tagjai közötti együttműködésnek.*”

Robert Fico, Szlovákia miniszterelnöke
Az EUSDR 2016. november 3–4-én Pozsonyban
megrendezett 5. éves fórumán

A DUNA RÉGIÓRA VONATKOZÓ UNIÓS STRATÉGIA (EUSDR)

Az EUSDR első öt éves működése már meghozta első gyümölcseit. A stratégia eredményeképpen számos új és jelentős makroregionális projektet indítottak el vagy fejlesztettek tovább (pl. a hajózhatóság és az éghajlatváltozás terén). Az EUSDR egyértelműen javított az együttműködési kultúrán, kapcsolatot teremtve a különböző szinteken tevékenykedő érdekelt felek között, segítve a multikulturális párbeszéd kialakítását. Hozzájárult emellett a szakpolitikák és az intézmények közötti nemzeti szintű koordináció megerősítéséhez és szinergiák

PÉLDÁK

- › A Duna vízgyűjtő területén a SEERISK-hez hasonló összehangolt vízgazdálkodási és kockázatkezelési projektek jelentősen csökkentik az árvízkarok keletkezésének veszélyét;
- › Megszűnőben vannak a Duna hajózhatóságának útjában álló akadályok, és javult a hajózás biztonsága olyan projektek révén, mint a FAIRWAY és a DARIF – Danube River Forum (Duna Fórum);
- › A kulturális párbeszédet és a fiataloknak a civil társadalomban való tevékeny részvételét támogatják az olyan projektek, mint az Empowering Young People – Connecting Europe (Fiatalok érvényesülése – Európa összekapcsolása).

létrehozásához, továbbá támogatta a nem uniós országokkal folytatott, valamint a régióban jelen lévő nemzetközi szervezetek között zajló tematikus együttműködés fokozását.

AZ ADRIAI- ÉS JÓN-TENGERI RÉGIÓRA IRÁNYULÓ UNIÓS STRATÉGIA (EUSAIR)

“*Az EUSAIR jelentős politikai hozzáadott értéket teremt, amit alátámaszt az, hogy négy uniós tagállam és négy nem uniós ország vesz részt benne, ösztönözve a tagjelölteket és potenciális tagjelölteket az európai út követésére.*”

Paolo Gentiloni, külügyekért és nemzetközi együttműködésért felelős olasz miniszter, az EUSAIR stratégiát elindító, 2014. november 18-án Brüsszelben megrendezett konferencián

A 2014-ben újtára indított EUSAIR lassan kialakítja működésének kereteit. Fennállásának rövid ideje alatt tevékenysége elsősorban a stratégia működtetéséhez és előmozdításához, valamint a várt eredmények eléréséhez szükséges irányítási struktúrák és szabályok felállítására irányult. Emellett meghatározásra kerültek azok a kiemelt intézkedések, amelyekre a kezdeti időszakban a munkát összpontosítani kell (pl. tengeri területhasználat-tervezés és tengeri gyorsforgalmi utak kialakítása). A stratégia bizonyos mértékben már hozzájárult az érintett országok közötti együttműködés és koordináció javulásához.

PÉLDÁK

- › A közös érdekeket érintő konkrét kérdésekben az uniós tagállamokkal az EUSAIR keretén belül folytatott együttműködés segíti a stratégiában részt vevő nyugat-balkáni országokat az uniós integrációs folyamat során;
- › A környezetet tisztelő, fenntartható gazdasági növekedés megvalósítása érdekében az adriai-és jón-tengeri régióban a szárazföldet a tengerrel összekötő kék-zöld folyosókat határozták meg olyan fő területként, ahol elő kell segíteni a stratégiai projektek létrehozását.

“ *Az alpesi régiók már régóta járják az együttműködés útját, számos már létező hálózat működik, a stratégia ezért a meglévő szolidaritás megerősítésére törekszik.* ”

Corina Crețu, a regionális politikáért felelős biztos
Az EUSALP stratégiát elindító, 2016. január 25-én Brdóban megrendezett konferencián

AZ ALPOK-RÉGIÓRA VONATKOZÓ UNIÓS STRATÉGIA (EUSALP)

Az EUSALP, az uniós makroregionális stratégiák családjának legifjabb tagja sokat ígérő módon kezdte meg működését 2016-ban. Mivel a stratégia még mindig kezdeti stádiumában van, a végrehajtására vonatkozóan következtetéseket még nem lehet levonni. Néhány kezdeti eredmény azonban már egyértelműen megmutatkozik. Ezek közé tartozik például az irányítási struktúrákra és szabályokra vonatkozó megállapodások megkötése, valamint az EUSALP cselekvési terv végrehajtásához szükséges tematikus kérdések meghatározása (pl. az alpesi fa értékláncának fejlesztése és az éghajlatváltozáshoz történő alkalmazkodásra való összpontosítás). A stratégia fő eredményei majd csak a jövőben fognak megmutatkozni. ■

PÉLDÁK

- › Az alpesi régióban határokon átnyúló oktatási lehetőséget biztosítanak duális szakképzés számára a mountErasmushoz hasonló projektek;
- › Javulni fog az EUSALP területei közötti ökológiai kapcsolat azáltal például, hogy hangsúlyt kap a Transz-Európai Zöld Infrastruktúra Hálózat (TEN-G) létrehozása és fejlesztése a régióban.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/cooperation/macro-regional-strategies/
www.balticsea-region.eu/
www.danube-region.eu/
www.adriatic-ionian.eu/
www.alpine-region.eu/

